

Regionalt skog- og klimaprogram for Telemark

Foto: Per Kristoffersen

Skogvirkemidler

Skogbruk har tradisjonelt vært en viktig næring i Telemark og vi er blant de største skogfylkene i landet både med hensyn til skogressurser og tømmerhogst. Skogen i Telemark består av 5,3 mill. dekar med et stående tømmer volum på 54,5 mill. kubikkmeter. Beregninger gjennomført av Skog og landskap viser et årlig nyttbart volum på 900 000 kubikk meter tømmer med en realistisk driftsveilengde til bilvei. Skogen i Telemark er fordelt på 6 300 skogeiendommer med en gjennomsnittlig størrelse på 840 dekar. I 2011 ble det hogd 628 000 m³ tømmer på 1 100 eiendommer i fylket.

Skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Arbeidet styres gjennom en hovedplan, som er under revisjon. Revidert hovedplan har en handlingsplan for 2011 – 15, og en framdriftsplan for 2011 – 2020. Arbeidet utføres kommunevis, og skogeier får tilbud om skogbruksplan for sin eiendom med oppdatering av miljødata. Arbeidet baseres på gjenbruk av eksisterende digitale skogdata og tilgjengelige/nye flybilder og laserdata. Skogeier får tilskudd fra LUF-midler tildelt fra SLF.

Virkemiddelpott for Telemark for 2012 er kr 1 500 000.

Det er startet opp prosjekt i Porsgrunn sommeren 2012, og Nissedal og Drangedal starter opp i 2013. For å få fullfinansiert disse prosjektene er det behov for 3,2 mill kroner for 2013. Fylkesmannen vil arbeide for at kommunene skal få bedre innsynsverktøy for skogbruksplanene.

Skogsveibygging

Fylkesmannen i Telemark har egne retningslinjer for prioritering av søknader for bruk av virkemidler. Hovedinnsatsen er rettet mot ombygging av eksisterende skogsbilveier, men også nye skogsbilveier der det er behov for komplettering av skogsbilveinettet. Nybygging og ombygging av traktorveier prioriteres også i noe omfang.

Endringer i driftsmønster til mer tømmer i de enkelte skogsdriftene, og større tømmerbiler med tyngre lass gir økt utkjøringsintensitet og belastning på skogsbilveinettet. Endringer i klima med økt nedbør, regnskyll og flom utgjør stor fare for erosjon og skader på skogsveinettet og setter større krav til stikkrenner, grøfter og veiens motstandsdyktighet mot klimaskader. Forholdsvise store deler av det eldre skogsbilveinettet har behov for breddeutvidelse, økt bæreevne, rensk og opparbeiding av nye grøfter, grusing og større snuplasser. Bruk av moderne byggeteknikk og utstyr gir muligheter for effektiv ombygging og vedlikehold av skogsbilveier. Bruk av masser av god kvalitet, fjell og maskinknust grus, utskiftning av stikkrenner og økning av grøftedybder reduserer vedlikeholdskostnader og skader på det framtidige skogsveinettet.

For å oppnå mest mulig nytte og bruk av framtidig skogsbilveinett er det nødvendig å prioritere statlige tilskudd til varige veier med høy byggekvalitet. Utarbeiding av tilstrekkelige byggeplaner, maskiner for bygging og oppfølging av de enkelte veiprojekt før og under bygging er derfor avgjørende for et godt resultat. Retningslinjer for Telemark for tilskudd til skogsveier må derfor inneholde kriterier for bruk av tilskudd som prioriterer helårs bilveier, med vekt på byggekvalitet, hovedadkomster, eldre skog og produktivt skogareal i veiens dekningsområde og lønnsomhet.

Telemark har egen prosjekt "Masterplan for skogsveier i Telemark" som er støttet av Fløtningsfondet med 4,6 mill kr over en 4 års periode. I dette prosjektet blir alle større skogsbilveier i fylket vurdert og aktuelle vedlikeholds- og ombyggingstiltak beskrevet. Det er laget en digital base for disse dataene som skal vedlikeholdes og ajourføres. Tilskuddsmidler til skogeier kommer fra LUF-midler tildelt fra SLF. Virkemiddelpott for Telemark for 2012 var kr 4 000 000, samt ekstraordinære midler på kr 900 000 som skal gå til utbedring av større flaskehalser på veinettet over en 3 – års periode.

Produksjon av skogsflis til bioenergi

Det er startet opp mange små og noen større biovarmeanlegg i Telemark de siste årene. Det gis tilskudd til produksjon av skogsflis over hele landet, selv om etterspørselen er størst i Sverige og sentrale Østlandet. Hensikten er å bygge et produksjons- og transportmiljø som kan møte kommende økt etterspørsel.

SLF har en sentral pott på 39 mill. kr til dette formålet i 2012, og Telemarks forbruk av disse midlene er kr 590.000.

Det største anlegget i fylket, Skien Fjernvarme, er klar for oppstart i desember 2012, og i tida framover kommer flere fjernvarmeanlegg i drift. Dette fører til økende behov for skogsflis, som

produseres av heltrevirke, topp og greiner fra ryddeprosjekter både i skog og kulturlandskap. Tilgangen på skogsflis henger nøye sammen med betalingsevnen hos varmeprodusentene.

Trebruk

Ansvar for økt bruk av tre i nybygging og ombygging er fra 2011 overdratt til fylkeskommunen, med fylkesmannen som medspiller. Det er opprettet eget prosjekt for fylkene Buskerud, Vestfold og Telemark (Bygg i Tre) med økonomisk støtte fra Innovasjon Norge, fylkeskommunene og fylkesmennene. For Telemark har prosjektet bidratt i flere bedrifter som er opptatt av lage gode trebygg, vesentlig basert på massivtre. Prosjektet fortsetter inn i 2013, og det vil være nødvendig å engasjere kommunene i større grad med å tenke tremateriale inn i nye byggeprosjekter. Det er planlagt å ta opp dette temaet på en samling våren 2013

Klima

Fylkesmannens landbruksavdeling disponerer ikke økonomiske virkemidler til spesifikke klimatiltak. Vår oppgave er til dels å følge opp kommunale klima- og energiplaner, og påse at de har strategier for å ta i bruk bioenergi som langsiktig varmekilde. Vi jobber for å stimulere til økt innsats på skogkultursiden, slik at vi kan ivareta både ressursoppbygging og CO₂-binding. Og ikke minst har vi høyt fokus på at skogbruket drives på en slik måte at naturmangfoldet ivaretas på en stadig bedre måte, ikke minst gjennom vektlegging av miljøregistrering i skogbruksplanleggingen.

Vernskog

Mye av den høyereliggende skogen i Telemark er definert som vernskog, og undergitt restriksjoner på grunn av skogens betydning for nedenforliggende skog og andre verdier. Det kan bli aktuelt å definere skogarealer som har vernefunksjon mot skred- og flomfare også som vernskog. Dette aktualiserer at det utarbeides en ny forskrift for vernskog i Telemark, og dette arbeidet tar vi sikte på å gjennomføre i 1. halvdel av 2013.

Skogbrukets rentemidler

Skogbruket har sin egen fondsavsetning som heter skogfond, som gir stor skattefordel ved uttak til langsiktige investeringer i skog. Innestående beløp totalt på skogfondet i Telemark er nå 92 mill kroner. Disse midlene er ikke rentebærende for skogeierne. Fylkesmannen disponerer 14 % av rentemidlene, og disse skal brukes til å stimulere gode felles aktivitetstiltak innen skogbruket. Midlene kan brukes til informasjonsarbeid innen skogbruket, skogfaglige arrangementer og som tilskudd til organisasjonsarbeid innen skogbruket. Det er ønskelig å gå mer aktivt ut gjennom vår heimeside og gjøre denne muligheten bedre kjent. Mulig budsjetttramme for nye prosjekter i 2013 er kr 100 000.